

5-2017

Missä mennään ATT-, Finna-, Finto- ja Melinda-hankkeissa 5/2017

10.11.2017

Tästä Kansalliskirjaston tilannekatsauksesta saat uusimmat tiedot ATT-hankkeen, Finnan, Finton sekä Melindan kuulumisista.

Koulutuksia ja tapahtumia syksyllä 2017

- Kirjastoverkkopäivät pidettiin 24.-26.10. Aineistot on lisätty tapahtuman [ohjelmisivulle](#).

Finna
Finto
Melinda
ATT/Tajua

Finna

Finna on tiedonhakupalvelu, joka kokoaa yhteen aineistoja arkistoista, kirjastoista ja museoista.

Ajankohtaista

- Finna sai ylistävää palautetta Kansallinen digitaalinen kirjasto (KDK)-hankkeen loppuarvioinnissa: " KDK-hanke on saavuttanut sille asetetut tavoitteet kulttuuriperintöaineistojen luomisen, hallinnan, hyödyntämisen ja säilyttämisen kehittämisestä. Hanke on tuottanut tavoitteita tukevia palveluita ja ratkaisuja sekä vaikuttanut myönteisesti kirjasto-, arkisto- ja museosektoreiden osaamisen ja keskinäisen luottamuksen kasvuun. Parhaiten tavoitteet arvioidaan saavutetuiksi museoiden, kirjastojen ja arkistojen aineistot kaikille saataville tuovan Finna-palvelun osalta." [Lue tiedote ja raportti opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilla.](#)
- Finna-organisaatioiden vuoden 2017 **palautekysely** on avattu: <https://link.webpolsurveys.com/S/A6C82199CFC17F65>. Kyselyyn voi vastata 22.11. asti, vastaaminen vie aikaa noin 10–15 minuuttia. Kansalliskirjasto kehittää Finnaan liittyvää toimintaansa saatujen vastausten perusteella.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Teknisen kehitystyön etenemistä voi seurata [Keskustelufoorumilla](#).

Finna Kirjastoverkkopäivillä

- Finna-aiheista ohjelmaa järjestettiin Kirjastoverkkopäivillä useana päivänä. Sessioiden sisältöön ja keskeiseen antiin voi tutustua Kivepan ohjelmasisivuilla.
 - [Työpaja 1A: Mitä saavutettavuudesta pitäisi tietää?](#)
 - [Työpaja 2A: Yhdessä sisältöä asiakkaiden käyttöön](#)
 - Rinnakkaissessio 2A: Melinda ja Finna ([tallenne YouTubessa](#), alkaen 1:51:00)
- Lisäksi Finna-organisaatioiden kannalta mielenkiintoinen oli Simeon Warnerin (Cornell University Library) pitämä IIF -tutoriaali ([tallenne YouTubessa](#), alkaen 5:36:20)

Finna Kirjamesseilla

- [Finna.fi](#) ja Finna Street esittäytyivät Kirjamesseilla osana Tiedetorin ohjelmaa. Tänä vuonna keskustelemassa olivat palvelupäällikkö Maria Virtasen haastattelemana kirjailija Anna Kortelainen ja kulttuurimaantieteilijä Hannu Linkola otsikolla "[Finna.fi](#): Maisema ennen ja nyt". <https://twitter.com/KDKhanke/status/923902379694723072>

Ryhmien kokoukset

- Finnan konsortiorhythmi kokoontuu 15.11. Kokousten asialistat ja muistiot sekä tulevien kokousten vuosikello löytyvät Finnan asiakaswikistä.

Tapahtumat ja koulutukset

Tulevia Finna-tapahtumia:

- 23.11. [Finnan peruskoulutus](#), ilmoittautua voi tästä linkistä: <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/84029/lomake.html>
- 24.11. [Finnan hallintaliittymän peruskoulutus](#), ilmoittautua voi tästä linkistä: <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/84035/lomake.html>
- 29.11. [Finnan hallintaliittymän syventävä koulutus](#), ilmoittautua voi tästä linkistä: <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/84037/lomake.html>
- 8.12. Aineistotyyppityöpaja, ilmoittautuminen alkaa 20.11.

Lisätietoja

- Finnaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: finna-posti [AT] [helsinki.fi](mailto:finna@helsinki.fi)
- Finnan kehittäminen ja arkinen yhteistyö Finna-wikissä
- Finna osana KDK-hanketta KDK-verkkosivuilla

Finna-tilannekatsauksen kokosivat kehittämisspäällikkö Erkki Tolonen ja palvelusuunnittelija Susanna Eklund.

Finto

Finto on suomalainen palvelu sanastojen, ontologioiden ja luokitusten julkaisua ja käyttöä varten.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI on ottamassa Yleistä suomalaista ontologiaa YSOa käyttöön audiovisuaalisen aineiston kuvailussa

Teknisen kehitystyön kuulumiset (kehityskohteet, jatkuvat tehtävät - ajankohtaista, testisuunnitelmat)

- Kehitämme parhaillaan Fintoa tukemaan entistä paremmin terminologisten sanastojen julkaisua. Fintossa on nyt mahdollista näyttää linkkejä määritelmien yhteydessä. Ominaisuus on otettu käyttöön esimerkiksi YSOssa, jonka käsitteellä [joikaaminen](#) on tällainen huomautus. Parhaillaan työn alla on Skosmoksen SKOS-XL-tuen laajennus, joka mahdollistaa termeihin liittyvän lisätiedon näyttämisen.
- Olemme tehneet syksyn aikana useita parannuksia ja bugikorjauksia YSAn ja YSON [käsite-ehdotuslomakkeeseen](#) saamamme asiakaspalautteen pohjalta.

Sisältötyön kuulumiset

- Vuoden lopussa päättyvän KDK-hankkeen tietoarkkitehtuuriryhmä on laatinut suunnitelmat KAM-sektorin yhteisille nimitietojen ja paikkatietojen palveluille. Palveluilla pyritään lisäämään KAM-sektorin organisaatioiden ja julkihallinnon tietojen semanttista yhteentoimivuutta, sekä vähentämään päällekkäistä työtä. Fintolle on kaavailtu keskeistä roolia molemmissa palveluissa. Nimitietopalveluraportti luettavissa KDK:n sivuilta: <http://www.kdk.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/329-nimitietopalveluselvitys>
- Musiikin asiasanasto MUSA on yhdistetty YSAn syksyn 2017 aikana. MUSAA ei enää jatkossa päivitetä itsenäisenä sanastona. MUSAn termit siirtyvät YSAn kautta myös osaksi YSO-ontologiaa. Ruotsinkieliset CILLA-termit liitetään osaksi Allärs-sanastoa.
- YSON ja YSO-pohjaisten erikoisontologioiden kehityslinjauksia on työstetty lisää ontologiakehittäjien työpajassa 11.10. Nyt käsiteltyjä linjauksia päivitetään Asiasanastot ja ontologiat -asiakaswikiin ensi vuoden alussa.

Ryhmien kokoukset

- Finto-projektin ohjausryhmä kokoontuu seuraavan kerran 14.11. Ohjausryhmän asialistalla on mm. projektin vuoden 2018 toimintasuunnitelman hyväksyminen sekä KDK:n paikkatieto- ja nimitietoraportit ja niiden liitännät Finto-palveluun. Kokouksen pöytäkirjat tulevat luettavaksi Finto-palvelun wikiin.

Tapahtumat ja koulutukset

- Finto oli mukana Kirjastoverkkopäivien automaattista ja perinteistä sisällönkuvailua käsittelevässä työpajassa tiistaina 24.10. [Työpajassa](#) kilpailtiin sisällönkuvailussa ihmisten ja robottien kesken ja tiukan kilvan päätteeksi voittajaksi selviytyivät ihmiset. Robotit jäivät juonimaan paluutaan.
- Finto oli mukana [HELDIG Digital Humanities Summit](#) -tapahtumassa, jossa luotiin laaja katsaus digitaalisiin ihmistieteisiin.

Lisätietoja

- Voit lähettää Fintoa koskevat kysymykset, kommentit ja palautteen osoitteeseen [finto-posti \[AT\] helsinki.fi](mailto:finto-posti[at]helsinki.fi).
- Projektin asiakaswiki

Finto-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Matias Frosterus.

Melinda

Melinda on kansallinen metatietovaranto, joka kokoaa kirjastoaineistojen kuvailevat metatiedot yhteen paikkaan.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

- Melindan vuoden 2018 projektisuunnittelua tehdään parhaillaan.
- Melinda on myös tulevaisuudessa keskeisessä roolissa kansallisessa kuvailun ekosysteemissä, joka laajenee yhä uusilla toimijoilla.
- eMelinda-kehitysohjelma ja talkoot ovat käynnissä: Kuvaillaan kotimaiset e-aineistot kattavasti kansalliseen metatietovarantoon. Kaikki hyötyvät! Lisätietoa eMelindasta löydät [täältä](#).
- Kehitämme eMelindan puitteissa ohjeistusta ja uusia työkaluja Melinda-ympäristöön kuvailutyön tueksi
 - ohjeistusta edistetään yhteistyössä KUMEA-ryhmän kanssa
 - e-tietue-työkalun toteutus on edennyt käyttäjätestausvaiheeseen. Työkalu helpottaa e-aineiston kuvailutyötä hyödyntämällä vastaavan painetun aineiston kuvailutietoja.
- Erikoiskirjastojen halukkuutta ja edellytyksiä Melindaan mukaantuloon on kartoitettu lokakuussa tehdyllä kyselyllä. Tulosten tarkempi analysointi on käynnissä. Kyselyyn vastasi 23 erikoiskirjastoa. Kiitokset kaikille vastanneille!

Yleiset kirjastot:

- Kuopion kaupunginkirjaston käyttöönoton valmistelut ovat hyvässä vauhdissa. Melindan koeajot ovat loppuillaan. Aineistojen siirto Melindan tuotantokantaan alkaa marraskuussa.
- Seinäjoen kaupunginkirjasto – Eepos-kimppa on tehnyt päätöksen Melindaan mukaantulosta perinteisen mallin mukaan. Käyttöönotto ja sen valmistelut ajoittuvat vuodelle 2018.
- Neuvotteluja käydään parhaillaan myös muiden yleisten kirjastojen kanssa.
- Liittyvät kirjastot voivat valita erilaisista mukaantulon malleista itselleen sopivan. Perinteisen aineistosierrot sisältävän liittymistavan lisäksi on tarjolla myös kevyempiä mahdollisuuksia. Lisätietoa on [wikissä](#).

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Melindan bibliografiset tietueet ja Asterin nimitietokannan toimijakuvailetutietueet (auktoriteettitietueet) linkitetään toisiinsa Asteri-tunnisteiden perusteella. Ensimmäisessä vaiheessa linkkaus tehdään Fennica-tietueille. Tekninen toteutustyö ja migraatioajat, joissa itse linkitykset tuotetaan, ovat valmistuneet. Lisätietoa löydät Melinda-wikistä.

Viimeisimmät ohjeet

- Päivitämme säännöllisesti Melindan toimintaohjetta, joka on Melindassa työskentelyn perusohje. Löydät ohjeen Melinda-wikistä.

Ryhmiä kokoukset

- Tiedonhallinnan ohjausryhmä kokoontuu seuraavan kerran 29.11.2017. Tutustu kokouspöytäkirjoihin.
- Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä kokoontuu seuraavan kerran 16.11.2017. Tutustu kokouspöytäkirjoihin.
- Metatietovarannon musiikkityöryhmä MusaMelinda kokoontui yhdessä Luumu-ryhmän kanssa 6.9.2017. Tutustu kokouspöytäkirjoihin.
- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä kokoontui 15.9.2017. Tutustu kokouspöytäkirjoihin.

Tapahtumat ja koulutukset

- Melinda oli mukana Kirjastoverkkopäivillä 24.-26.10.2017. Lue lisää täältä.
- Seuraava Melindan talonmiehen tuokio etäyhteyden välityksellä on 30.11.2017 klo 14-15. Aiemmat tuokiot tänä vuonna on pidetty: 26.1., 30.3., 18.5. ja 12.10.
- Melinda-Aleph peruskoulutus uusille Aleph-kuvailijoille tai kertausta tarvitseville oli 7.11.2017. Seuraava on keväällä 2018. Koulutus on uudistettu ja jaettu kahteen osaan: teorian itseopiskeluun verkossa ja lähipäivään.
 - Verkkomateriaali on kaikille avoin, mutta kertaustehtäviin vastaaminen edellyttää kirjautumista. Lisätietoa löydät [täältä](#).
- Tilaisuuksien ja koulutusten materiaalit löydät wikistä.

Lisätietoja:

- Melindaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: [melinda-posti \[AT\] helsinki.fi](mailto:melinda-posti@helsinki.fi)
- Melinda-wiki

Melinda-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Minna Olkinuora-Tauru

ATT - Avoin tiede ja tutkimus

Menneiden tapahtumien tallenteet

- Tietosuoja-asetus-seminaarien tallenteet ja esitykset nyt saatavilla.
 - 31.10. EU:n tietosuoja-asetus – tietosuojalainsäädännön muutokset tutkimuksessa ja arkistoinnissa http://www.fsd.uta.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/eun_tietosuoja_asetus_2017/
 - 1.11. Tietosuoja ja tutkittavan suostumus osallistua tutkimukseen –seminaariin http://www.fsd.uta.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tietosuoja_ja_suostumus2017/
- Kirjastoverkkopäivien datatyöpajojen koostesivut:
 - 24.10. Is it FAIR? Putting the Principles into Practice 1D: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=85465904>
 - 24.10. Datat elinkaari 2D: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=85465913>
- Avoimen tieteen verkkokurssi: <https://avointiede.fi/verkkokurssi>
- Kaikki menneiden tapahtumien tallenteet: <https://avointiede.fi/menneet-osajakoulutukset>

Ota yhteyttä: [sari.raisanen \(at\) helsinki.fi](mailto:sari.raisanen@helsinki.fi) tai [att-koulutus \(at\) postit.csc.fi](mailto:att-koulutus@postit.csc.fi)

Tajua

Tajua-hanke edistää tieteen tuotosten avointa saatavuutta. Se on Avoin tiede ja tutkimus -hankkeen osahanke Kansalliskirjastossa.

Kotilava-hanke

Kotilava on Kansalliskirjaston ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteinen projekti, jossa edistetään kotimaisten tiedelehtien avoimuutta. Se on osa opetus- ja kulttuuriministeriön ATT-hanketta.

Lisätietoja

- ATT-hanke
- TAJUA-hanke / projektipäällikkö [esa-pekka.keskitalo \[AT\] helsinki.fi](mailto:esa-pekka.keskitalo@helsinki.fi)

- Avoimen tieteen koulutukseen liittyvissä asioissa yhteydenotot: koulutuskoodinaattori sari.raisanen [AT] helsinki.fi tai att-koulutus [AT] postit.csc.fi.
- Kotilava-hanke / tietoasiantuntija riitta.koikkalainen [AT] helsinki.fi

ATT-tilannekatsauksen kokosi koulutuskoodinaattori Sari Räisänen.

Kuvat: Kansalliskirjasto 2017/ Veikko Somerpuro.